Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0250

Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimas ir vykdymas atsižvelgiant į 2026 m. aukšto lygio politinį forumą

2026 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ir vykdymo atsižvelgiant į 2026 m. aukšto lygio politinį forumą (2025/2248(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 5 dalį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 208 straipsnio 1 dalį,

– atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 7 d. Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų, Europos Parlamento ir Komisijos bendrą pareiškimą dėl naujojo Europos konsensuso dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“[1],

– atsižvelgdamas į 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/591 dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2030 m.[2],

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 19 d. Jungtinėms Tautoms pristatytą pirmąją savanorišką ES darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo peržiūrą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 4 d. paskelbtą Eurostato ataskaitą „Darnus vystymasis Europos Sąjungoje. ES pažangos siekiant DVT stebėsenos ataskaita, 2025m. leidimas“,

– atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 25 d. Niujorke vykusiame JT aukščiausiojo lygio susitikime darnaus vystymosi klausimais priimtą Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 70/1

---

1 OL C 210, 2017 6 30, p. 1.
2 OL L 114, 2022 4 12, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

„Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ (Darbotvarkė iki 2030 m.), kurioje nustatyti DVT,

– atsižvelgdamas į JT biologinės įvairovės konvenciją (CBD) ir į Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, dėl kurios 2022 m. gruodžio mėn. susitarta 15-ajame Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijos susitikime,

– atsižvelgdamas į 2015 m. kovo 18 d. JT valstybių narių trečiojoje JT pasaulinėje konferencijoje dėl nelaimių rizikos mažinimo priimtą Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą (2015–2030 m.),

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatą „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“ (COM(2021)0400) ir jo priedus,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimą, priimtą 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje per 21-ąją UNFCCC šalių konferenciją (COP 21),

– atsižvelgdamas į 2025 m. JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. DVT aukščiausiojo lygio susitikimą, kuris buvo sušauktas 2023 m. rugsėjo mėn., JT Generalinės Asamblėjos aukšto lygio savaitės metu,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 22–23 d. Niujorke įvykusį aukščiausiojo lygio susitikimą dėl ateities, jo išvadas, Paktą dėl ateities, kuriame įsipareigota imtis 56 darnaus vystymosi spartinimo ir finansavimo veiksmų, ir jo Pakto dėl ateities priedus, t. y. Pasaulinį skaitmeninį susitarimą ir Deklaraciją dėl ateities kartų,

– atsižvelgdamas į 4-ąją tarptautinę vystymosi finansavimo konferenciją įvykusią 2025 m. birželio 30 d. liepos 3 d. Sevilijoje (Ispanija),

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 20 d. Baku (Azerbaidžanas) įvykusioje 29-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje priimtą ir ES patvirtintą COP29 deklaraciją dėl vandens klimato politikos srityje,

– atsižvelgdamas į Pasaulio sveikatos organizacijos iniciatyvą „Viena sveikata“,

– atsižvelgdamas į 2026 m. sausio mėn. paskelbtą JT universiteto vandens, aplinkos ir sveikatos instituto ataskaitą „Global Water Bankrupcy: Living Beyond Our Hydrological Means in the Post-Crisis Era“ („Pasaulinis vandens bankrotas: gyvename viršydami savo hidrologinius išteklius laikotarpiu po krizės“),

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 4 d. Komisijos komunikatą „Europos hidrologinio atsparumo strategija“ (COM(2025)0280),

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 5 d. rezoliuciją „Aprūpinimas vandeniu kaip žmogaus teisė. Išorės santykių aspektas“[3] ir 2025 m. gegužės 7 d. rezoliuciją dėl Europos hidrologinio atsparumo strategijos[4],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. birželio 15 d. rezoliuciją dėl darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo[5] ir 2025 m. liepos 9 d. rezoliuciją „Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimas ir vykdymas atsižvelgiant į 2025 m. aukšto lygio politinį forumą“[6],

– atsižvelgdamas į 2010 m. liepos 28 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 64/292 dėl žmogaus teisės į vandenį ir tinkamas sanitarines sąlygas ir 2013 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją Nr. 68/157 dėl žmogaus teisės į saugų geriamąjį vandenį ir sanitarijos paslaugas ir 2020 m. spalio 6 d. JT žmogaus teisių tarybos rezoliuciją Nr. 45/8 „Žmogaus teisė į saugų geriamąjį vandenį ir sanitarijos paslaugas“,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto ir Aplinkos, klimato ir maisto saugos komiteto bendrus svarstymus pagal Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto ir Aplinkos, klimato ir maisto saugos komiteto pranešimą (A10-0187/2026),

A. kadangi Darbotvarkė iki 2030 m. ir joje nustatytų 17 DVT yra vienintelė pasauliniu mastu bendra ir politiškai suderinta sistema, skirta įrodymais pagrįstai politikai, kuria siekiama spręsti bendrus iššūkius, perorientuoti pasaulinį kelrodį į socialinį, ekonominį ir aplinkos tvarumą ir užtikrinti taiką bei gerovę visiems žmonėms;

B. kadangi įgyvendinant DVT per pastarąjį dešimtmetį gyvenimas pagerėjo milijonams žmonių, daugiau kaip 100 mln. vaikų ir jaunuolių įgijo galimybę gauti išsilavinimą, šimtai milijonų žmonių gavo prieigą prie saugaus geriamojo vandens, sanitarijos paslaugų ir elektros energijos ir elektros energija jau pasiekė 92 proc. pasaulio gyventojų;

---

3 OL C 132, 2023 4 14, p. 54.
4 OL C, C/2026/576, 2026 2 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
5 OL C, C/2024/493, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj
6 OL C, C/2026/1441, 2026 3 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1441/oj.

C. kadangi, nors kai kuriose srityse padaryta didelė pažanga, tik 35 proc. DVT tikslų įgyvendinami pagal planą arba padaryta nedidelė pažanga juos įgyvendinant, beveik pusė jų įgyvendinami per lėtai arba padaryta tik labai maža pažanga juos įgyvendinant, o 18 proc. įgyvendinimo pažanga smuko;

D. kadangi dabartinės geopolitinė aplinka ir įvairios krizės, įskaitant ginkluotus konfliktus, ekonominį spaudimą ir tarptautinį nestabilumą, energetikos krizę, didėjantį vandens trūkumą ir dažnesnes sausras, trejopą planetos krizę – klimato kaitą, biologinės įvairovės nykimą ir taršą, didėjančią nelygybę, demokratijos nykimą, stiprėjančius prieš lyčių lygybę ir teises nukreiptus judėjimus ir mažėjančią erdvę pilietinei visuomenei, daro didelį poveikį pažangai siekiant DVT;

E. kadangi, žvelgiant plačiau nei DVT finansavimo trūkumas, didėjanti nelygybė šalyse ir tarp jų yra pagrindinė struktūrinė kliūtis siekiant DVT; kadangi šiuo metu per metus visame pasaulyje suvartojama tiek išteklių, kiek užtektų 1,8 planetos, o ES per metus išteklių suvartojama tiek, kiek užtektų 3 planetoms;

F. kadangi ES ir jos valstybės narės turėtų toliau atlikti pagrindinį vaidmenį skatindamos darnų vystymąsi ir JT grindžiamą daugiašališkumą;

G. kadangi 2026 m. aukšto lygio politiniame forume bus atlikta nuodugni 6, 7, 9, 11 ir 17 DVT peržiūra;

H. kadangi saugaus ir švaraus vandens ir sanitarijos prieiga yra žmogaus teisė, kaip pripažinta JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 64/292; kadangi apie 2,2 mlrd. žmonių, įskaitant 600 mln. vaikų, vis dar neturi prieigos prie saugiai tvarkomo geriamojo vandens, 3,5 mlrd. žmonių, įskaitant 1,1 mlrd. vaikų, trūksta saugiai tvarkomų sanitarinių sąlygų, o apie 4 mlrd. žmonių bent vieną mėnesį kasmet patiria didelį vandens trūkumą; kadangi beveik trys ketvirtadaliai pasaulio gyventojų gyvena šalyse, kurios priskiriamos prie šalių, kuriose trūksta vandens arba kuriose vandens trūkumas yra kritinis; kadangi ES ekonominiai nuostoliai dėl vandens trūkumo siekia iki 9 mlrd. EUR per metus ir jo poveikį kasmet patiria 30 proc. europiečių ir 20 proc. žemės[7];

I. kadangi klimato kaita kelia didelę grėsmę vandens ištekliams ir vandens ekosistemoms; kadangi iki 2030 m. pasaulinė vandens paklausa viršys turimus išteklius 40 proc., o dabartiniu paklausos tempu (ir remiantis naujausiais skaičiavimais) tvarus vandens išteklių valdymas pasaulyje nebus užtikrintas mažiausiai iki 2049 m.;

---

7 2024 m. spalio 15 d. Europos aplinkos agentūros ataskaita 07/2024 „Europos vandens būklė 2024 m. Poreikis didinti hidrologinį atsparumą“.

J. kadangi moterims ir mergaitėms tenka pagrindinė atsakomybė už vandens, sanitarijos ir higienos (WASH) paslaugas ir energijos valdymą namų ūkių lygmeniu; kadangi vandens trūkumas daro neproporcingai didelį poveikį moterims ir mergaitėms dėl su lytimi susijusių sveikatos poreikių, socialinių veiksnių ir dėl to, kad jos visų pirma yra atsakingos už vandens surinkimą ir tvarkymą; kadangi moterys ir mergaitės patiria didesnę riziką sveikatai, praranda švietimo galimybes ir patiria padidėjusią smurto dėl lyties riziką, ypač konfliktų paveiktose teritorijose ir humanitarinių krizių metu;

K. kadangi investicijos į konstruktyvią lyčių klausimu vandens, sanitarijos ir higienos bei energetikos politiką mažina smurto dėl lyties riziką, vaikų ir motinų mirtingumą, didina mergaičių galimybes gauti išsilavinimą ir gerina jų gaunamo švietimo kokybę, skatina moterų dalyvavimą ekonomikoje ir gerina jų pragyvenimą, spartina perėjimą prie tvarios energetikos ir padeda kurti atsparias bendruomenes;

L. kadangi kasdien daugiau kaip 1 000 jaunesnių nei penkerių metų vaikų miršta dėl ligų, susijusių su nesaugiomis vandens, sanitarijos ir higienos paslaugomis, pavyzdžiui, dėl viduriavimo; kadangi milijonams žmonių su negalia tinkamų vandens, sanitarijos ir higienos paslaugų neturėjimas kelia didelių kliūčių dėl neprieinamos infrastruktūros, o socialinė stigma kenkia jų sveikatai, saugai ir orumui; kadangi, norint iki 2030 m. pasiekti visuotinės vandens, sanitarijos ir higienos paslaugų aprėpties mokyklose tikslus, dabartinis pažangos tempas turės būti padvigubintas;

M. kadangi pagal tarptautinę humanitarinę teisę vandens ir energetikos infrastruktūra yra saugoma; kadangi prieiga prie vandens yra būtina tikslams, įskaitant ekosistemų valdymo, žemės ūkio ir energetikos srityse, pasiekti; kadangi vis labiau pastebima tendencija naudoti vandenį kaip vieną karo būdų, kai konfliktuojančios šalys atsitiktinai arba tyčia sunaikina vandens sistemas, užteršia vandens išteklius ir atjungia energiją, taip darydamos didelį poveikį civiliams gyventojams; kadangi vandens, sanitarijos ir higienos paslaugų atkūrimas konfliktų zonose tebėra itin svarbus ir gali tapti taikos pagrindu; kadangi kasybos pramonė ir pramoninis ūkininkavimas turi būti atidžiai valdomi, kad būtų apsaugotas vandens išteklių prieinamumas ir kokybė;

N. kadangi Europa pirmauja pasaulyje vandens technologijų srityje, o ES valstybės narės sukuria 40 proc. visų su vandeniu susijusių technologijų tarptautinių patentų; kadangi esant sveikoms ekosistemoms galima pagerinti vandens kokybę ir kartu padidinti atsparumą klimato kaitai;

O. SESV 208 straipsnyje numatyta, kad svarbiausias ES vystomojo bendradarbiavimo tikslas yra sumažinti ir laikui bėgant panaikinti skurdą.

P. kadangi asmenys su negalia patiria didesnę skurdo riziką dėl ribotų užimtumo ir švietimo galimybių, mažesnio darbo užmokesčio ir didesnių pragyvenimo išlaidų; kadangi Asmenų su negalia teisių konvencijoje pabrėžiama tarptautinio vystomojo bendradarbiavimo svarba šalinant architektūrines ir ryšių kliūtis, be kita ko, miestuose, nes tai yra vienas svarbiausių elementų skatinant jų profesinę ir socialinę įtrauktį;

Q. kadangi investicijos į vaikus ir jaunimą yra labai svarbios ilgalaikiam socialiniam ir ekonominiam vystymuisi, stabilumui ir skurdo mažinimui; kadangi vaikai sudaro didelę besivystančių šalių gyventojų dalį ir yra ypač pažeidžiami dėl skurdo, konfliktų ir dėl to, kad jų galimybės naudotis pagrindine infrastruktūra ir paslaugomis yra ribotos; kadangi įgyvendinant veiksmus pagal DVT, be kita ko, tokiose srityse kaip galimybė naudotis vandeniu, energija ir infrastruktūra, turėtų būti labiau atsižvelgiama į tikruosius vaikų poreikius;

R. kadangi maždaug 1,18 mlrd. žmonių pasaulyje yra laikomi patiriančiais energijos nepriteklių, įskaitant 685 mln. žmonių, kurie neturi prieigos prie elektros energijos; kadangi energijos nepriteklius kenkia paslaugų teikimui, ekonomikos atsigavimui ir taikos kūrimui; kadangi tvari energija yra pokyčius skatinanti galimybė didinti atsparumą, mažinti konfliktus, padėti priverstinai perkeltiems gyventojams ir mažinti priklausomybę nuo nepastovaus tiekimo;

S. kadangi apie 55 proc. pasaulio gyventojų gyvena miestuose; kadangi tinkamai valdomi miesto miškai ir medžiai gali iki 8 °C sumažinti oro temperatūrą, iki 40 proc. sumažinti oro kondicionavimo išlaidas, sumažinti paviršinių nuotekų srautus ir pagerinti oro kokybę, išfiltruodami jame esančias dulkes ir teršalus; kadangi miestuose galimai sukuriama net apie 70 proc. pasaulio atliekų; kadangi dėl prasto atliekų surinkimo ir tvarkymo kyla oro ir vandens tarša, sukuriamos jūrą teršiančios šiukšlės ir prisidedama prie klimato kaitos;

T. kadangi nepakankamas finansavimas yra pagrindinė DVT įgyvendinimo kliūtis; kadangi metinis DVT investicijų atotrūkis tebėra 4 trln. JAV dolerių; kadangi didelis mažų ir vidutinių pajamų šalių skolos dydis yra kliūtis investicijoms, kurių reikia DVT pasiekti; kadangi daugiau kaip 50 proc. mažų pajamų šalių dabar yra labai įsiskolinusios arba patiria didelę įsiskolinimo riziką, o tai trukdo siekti DVT; kadangi strategija „Global Gateway“ kaip tvarių investicijų strategija gali atlikti svarbų vaidmenį siekiant pažangos įgyvendinant DVT; kadangi dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas išlaidų efektyvumui ir fiskalinei atsakomybei;

U. kadangi ES dar kartą patvirtino savo neabejotiną įsipareigojimą įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir joje nustatytus DVT; kadangi ES pripažįsta, kad ji turi daryti tolesnę pažangą įgyvendinant daugelį

DVT; kadangi ES ir JT bendradarbiavimas, be kita ko, šalių lygmeniu, yra labai svarbus skatinant DVT įgyvendinimą, ypač atsižvelgiant į nestabilias ir sudėtingas aplinkybes; kadangi apskaičiuota, kad maždaug 65 proc. tikslų įgyvendinimas priklauso nuo vietos ir regionų valdžios institucijų indėlio;

V. kadangi ES ir jos valstybės narės yra pagrindinės oficialios paramos vystymuisi (OPV) teikėjos visame pasaulyje; kadangi, nors ES ir jos valstybės narės bendrai įsipareigojo teikti 0,7 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) kaip OPV, jos sumažino savo OPV įsipareigojimus – nuo 0,53 proc. 2023 m. iki 0,47 proc. 2024 m.; kadangi ES nustatė bendrą tikslą teikti 0,2 proc. BNP kaip OPV mažiausiai išsivysčiusioms šalims, tačiau nuo 2023 m. ši OPV siekia 0,12 proc. BNP; kadangi šis istorinis finansavimo sumažinimas neproporcingai smarkiai paveikė mažiausiai išsivysčiusias šalis;

W. kadangi JAV administracija priėmė daug didelį nerimą keliančių ir žalingų sprendimų tarptautinio vystymosi ir humanitarinės paramos srityje, visų pirma sustabdydama didžiąją dalį finansavimo programoms, vykdomoms pagal USAID; kadangi dėl šio nutraukto finansavimo jau sutrikdytos galimybės naudotis esminėmis sveikatos priežiūros paslaugomis, gauti maisto ir apsaugą, ir yra numatoma, kad dėl to labai padidės milijonų žmonių skurdas ir dar labiau paaštrės humanitarinės krizės; kadangi, remiantis neseniai atliktos analizės duomenimis, nutrauktas finansavimas galėtų lemti papildomus milijonus mirčių, kurių būtų galima išvengti, įskaitant iki 14 milijonų mirčių iki 2030 m., ir tai turės ypač sunkių pasekmių moterims, vaikams ir kitoms pažeidžiamoms gyventojų grupėms;

Dabartinė padėtis

1. dar kartą patvirtina esantis visiškai ir neabejotinai įsipareigojęs visapusiškai ir greitai įgyvendinti ir pasiekti visus DVT; mano, kad ES turėtų išlikti visapusiškai įsipareigojusi integruoti DVT į visas ES politikos sritis ir teisėkūros iniciatyvas ir užtikrinti politikos suderinamumą darnaus vystymosi labui, kartu pripažindama, kad valstybių narių vaidmuo skatinant darnų vystymąsi nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis yra labai svarbus; ragina ES toliau pirmauti siekiant įgyvendinti DVT ES ir visame pasaulyje, teikiant politinę ir finansinę paramą; dar kartą patvirtina savo tvirtą įsipareigojimą laikytis Pakto dėl ateities; ragina siekiant geresnio DVT įgyvendinimo sustiprinti daugiašalių institucijų vaidmenį ir gebėjimus;

2. pripažįsta ES ir viso pasaulio lygmens veiksmus, kurių imtasi nuo 2015 m. siekiant įgyvendinti DVT; apgailestauja, kad, nors per pastarąjį dešimtmetį pasiekta didelių laimėjimų, pasaulio bendruomenė labai atsilieka įgyvendindama Darbotvarkę iki 2030 m.; pripažįsta, kad 17 DVT yra susiję tarpusavyje ir kad Darbotvarkei iki 2030 m. įgyvendinti reikės imtis spartesnių veiksmų

pagal visus DVT; pabrėžia, kad stigmatizuojantis stiprėjančių konfliktų, geopolitinės įtampos, sveikatos ir humanitarinių ekstremaliųjų situacijų poveikis ir trejopa planetos krizė dėl klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimas ir tarša yra didelės kliūtys siekiant DVT; todėl pabrėžia, kad reikia skubiai vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą ir sistemingai pertvarkyti įgyvendinimo sistemą, kad būtų pasiekti DVT, atsižvelgiant į ekonominius suvaržymus ir šalių vystymosi skirtumus; apgailestauja, kad dauguma valstybių narių neturės galimybės 2026 m. aukšto lygio politiniame forume pateikti savo savanoriškų nacionalinių DVT įgyvendinimo peržiūrų; vis dėlto ragina visas valstybes nares atlikti savanoriškas nacionalines peržiūras, kad jomis būtų galima remtis įgyvendinant DVT;

3. yra susirūpinęs dėl to, kad dabartinė geopolitinė ir saugumo padėtis kartu su neatidėliotinu iššūkiu pasiekti poveikio klimatui neutralumą kelia papildomų sunkumų visuomenei ir siekiant DVT; mano, kad stabilumas, saugumas, konfliktų prevencija bei atsparumas klimato kaitai, ypač nestabiliomis aplinkybėmis, bus reikalingi siekiant įgyvendinti DVT, be kita ko, susijusius su žmogaus socialine raida ir lygybe, ir jų neįmanoma pasiekti atskirai nuo geopolitikos, energetinio saugumo ir apsirūpinimo maistu bei vandeniu saugumo; pabrėžia, kad visi subjektai turi skubiai dėti daugiau pastangų, ir atkreipia dėmesį į nepakeičiamą vaidmenį, kurį atlieka daugiašališkumas, demokratinės ir taisyklėmis grindžiamos daugiašalės sistemos gynimas ir stiprinimas remiant JT, taip pat tvarios investicijos sprendžiant problemas, kuriomis grindžiami DVT;

4. pabrėžia, kad ES įsipareigojimas pasauliniu ir Europos mastu įgyvendinti DVT ir Darbotvarkę iki 2030 m. tebėra labai svarbus ir turėtų būti aiškus ženklas partneriams visame pasaulyje; primena ES įsipareigojimą paisyti planetos išgalių ir iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir, atsižvelgdamas į tai, ragina efektyviau naudoti išteklius; ragina ES ir jos valstybes nares sustiprinti savo vadovaujamąjį vaidmenį kuriant aljansus ir konstruktyviai stiprinti savo bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis, kad būtų pasiekti DVT ir užtikrintas pakankamas ir tvarus finansavimas DVT pasiekti, panaikinant didelį finansavimo trūkumą, be kita ko, atsiradusį sustabdžius didžiąją dalį USAID finansavimo;

5. pabrėžia, kad dabartinė demokratijos regreso tendencija visame pasaulyje, kuriai būdingas teisinės valstybės nykimas, institucijų silpnėjimas, pilietinės erdvės siaurėjimas ir stiprėjantys prieš lyčių lygybę ir teises, ypač moterų teises bei LGBTQI+ teises, nukreipti judėjimai, kelia pavojų, kad pažanga siekiant DVT sulėtės ar įvyks regresas, ir trukdo įgyvendinti 2030 m. darbotvarkę;

6. pabrėžia, kad norint spartinti DVT įgyvendinimą reikia pragmatiško ir į rezultatus orientuoto požiūrio, pirmenybę teikti mokslu ir įrodymais grindžiamiems, transformatyviems, novatoriškiems ir

koordinuotiems sprendimams, kurie duoda išmatuojamų rezultatų, ir kad reikia didesnio humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sąsajos nuoseklumo; pabrėžia, kad veiksmingas DVT įgyvendinimas priklauso nuo gero valdymo, teisinės valstybės, kovos su korupcija priemonių ir patikimo viešųjų finansų valdymo; dar kartą patvirtina, kad svarbu laikytis žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio; ragina ES ir pasaulio lygmeniu veiksmingiau stebėti DVT įgyvendinimą, užtikrinti atskaitomybę ir teikti rezultatais grindžiamas ataskaitas;

7. pabrėžia svarbų vaidmenį, kurį atlieka privatusis sektorius, inovacijos ir tvarus finansavimas siekiant panaikinti DVT finansavimo spragą ir ragina stiprinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes bei viešąjį valdymą ir gerinti verslo aplinką šalyse partnerėse; pabrėžia, kad svarbu remti vietos verslumą, mažąsias ir vidutines įmones, įgūdžių ugdymą ir tinkamas reguliavimo sistemas, kartu laikantis aplinkos ir socialinių standartų;

8. pabrėžia, kad reikia teikti pirmenybę pažeidžiamoms grupėms, visų pirma vaikams, ir ypač nestabiliomis ir konfliktų paveiktomis aplinkybėmis, ir ragina teikti tvirtesnes, koordinuotas ir ilgalaikes investicijas į kokybiško švietimo, sveikatos priežiūros ir vaikų apsaugos sistemas, laikanti Darbotvarkės iki 2030 m. ir principo „nė vieno nepalikti nuošalyje“, pripažįstant, kad tokios investicijos yra labai svarbios žmogaus socialinei raidai, atsparumui ir tvariam ilgalaikiam stabilumui;

6-asis DVT. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją

9. pažymi, kad 6-asis DVT yra vienas iš prasčiausiai įgyvendinamų DVT, nė vienas jo tikslų nėra pasiektas arba negalima daryti išvados, kad jie bus pasiekti, o pusės jo tikslų įgyvendinimas sustojęs arba pažanga yra smukusi; primena, kad prieiga prie saugaus ir švaraus geriamojo vandens ir sanitarijos paslaugų yra pagrindinės teisės, susijusios su viešuoju interesu ir visuotinėmis bei viešosiomis gėrybėmis, ir padeda gerinti visuotinę sveikatos apsaugą ir galimybes gauti išsilavinimą, mažinti skurdą ir užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą ir apsaugoti ekosistemas; be to, pabrėžia, kad labai svarbu stiprinti hidrologinį atsparumą didėjant klimato kaitos, sausrų, potvynių ir taršos spaudimui, atsižvelgiant į didėjančią vandens paklausą ir konkuruojančius naudojimo būdus; primygtinai tvirtina, kad prieiga prie vandens ir hidrologinis atsparumas yra labai svarbūs siekiant keleto kitų DVT; primena Europos piliečių iniciatyvą „Right2Water“ ir Parlamento rezoliuciją dėl jos[8], todėl ragina priimti joje siūlomas priemones, kad būtų pasiektas 6-asis DVT;

---

8 2015 m. rugsėjo 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos piliečių iniciatyvos „Right2Water“ tolesnių veiksmų (OL C 316, 2017 9 22, p. 99).

10. pabrėžia, kad Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija nustatė, jog vandens, sanitarijos ir higienos paslaugos yra viena iš veiksmingiausių prisitaikymo prie trumpalaikių klimato sukrėtimų priemonių ir santykinai atsipirksianti prisitaikymo priemonė, ir pabrėžia, kad pažanga siekiant 6-ojo DVT yra glaudžiai susijusi su veiksmingų ir atsparių vandens, sanitarijos ir higienos paslaugų sistemų ir sektorių stiprinimu; pripažįsta, kad vandens, sanitarijos ir higienos paslaugos yra labai svarbios moterų ir mergaičių orumui, sveikatai, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, ir lygybei, ir ragina Komisiją ir valstybes nares remti į lyčių lygybę orientuotas vandens, sanitarijos ir higienos srities intervencines priemones, pirmenybę teikiant intervencinėms priemonėms, kuriomis siekiama užtikrinti moterų galimybes naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis, ir remti visapusišką, lygiateisį ir prasmingą moterų dalyvavimą priimant su vandens, sanitarijos ir higienos paslaugomis susijusius sprendimus; pabrėžia, kad reikia užtikrinti asmenims su negalia palankų požiūrį rengiant vandens, sanitarijos ir higienos programas;

11. pripažįsta pagrindinį sveikų ekosistemų vaidmenį užtikrinant vandens saugumą; pabrėžia, kad vandens ciklo atkūrimas ir apsauga yra labai svarbūs siekiant didinti atsparumą potvyniams, sausroms ir vandens trūkumui; pabrėžia, kad svarbu apsaugoti ir atkurti gėlo vandens ekosistemas, kurios yra būtinos biologinei įvairovei, atsparumui klimato kaitai, vandenynų gyvybingumui ir ekosistemų paslaugų teikimui; atsižvelgdamas į tai, ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti visus ES vandens srities teisės aktus;

12. yra sunerimęs dėl negrįžtamo gamtinio vandens išteklių visumos praradimo, nes daugelyje ypatingos svarbos vandens sistemų jau trūksta vandens, o tai daro poveikį vandens paslaugų teikimui; primena, kad prieiga prie vandens yra pasaulinio stabilumo pagrindas, ir ragina tarptautinę bendruomenę pasinaudoti būsima JT konferencija dėl vandens, kad su vandeniu susijusiems klausimams būtų skirta daugiau svarbos tarptautinėje darbotvarkėje; pabrėžia, kad vandens politikos priemonėmis turi būti remiamas tvarus vandens telkinių valdymas ir visuose sektoriuose turi būti integruojama vandens taupymo praktika, įskaitant pažangius hidrologinius sprendimus ir novatoriškus skaitmeninius sprendimus; ragina imtis griežtesnių tarptautinių veiksmų siekiant užkirsti kelią vandens stygiui ir vandens išteklių pereikvojimui ir juos sumažinti, atkurti nualintas vandens ekosistemas ir pagerinti vandens išteklių valdymą;

13. reiškia gilų susirūpinimą dėl to, kad, remiantis JT duomenimis, apie 3,5 mlrd. žmonių vis dar neturi saugiai tvarkomų sanitarinių paslaugų, o 1,7 mlrd. žmonių trūksta net pagrindinių paslaugų; pabrėžia, kad apsirūpinimo vandeniu saugumas ir ypač prieiga prie švaraus vandens ir sanitarijos, turi didelį poveikį ekonominiam stabilumui, atsparumui klimato kaitai ir taikai; atsižvelgdamas į tai

pažymi, kad apsirūpinimo vandeniu saugumas yra neatsiejama taikos kūrimo procesų dalis; ragina ES stiprinti savo išorės investicijas į prieigą prie vandens ir sanitarijos ir stiprinti savo lyderystę bendradarbiaujant vandens išteklių valdymo srityje nestabiliomis ir konfliktinėmis aplinkybėmis, kaip priemonę stabilumui, taikos kūrimui, atsparumui ir prisitaikymui prie klimato kaitos remti; taip pat ragina konflikto šalis nesitaikyti į vandens ir energetikos infrastruktūrą, laikantis savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę;

14. ragina gerinti duomenis ir stebėseną, visų pirma neoficialiose gyvenvietėse ir regionuose, kuriuose trūksta vandens, ir skirti tikslines, klimato kaitai atsparias investicijas siekiant užtikrinti ilgalaikį tvarumą ir atsparumą;

15. pabrėžia, kad vandens taršos problema turėtų būti sprendžiama tiek jos susidarymo vietoje, tiek užtikrinant galimybę veiksmingai valyti nuotekas; pabrėžia, kad reikia gerinti duomenų apie gėlo vandens kokybę ir kiekį rinkimą ir stiprinti šių duomenų stebėseną; ragina viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes plėsti gėlo vandens ir nuotekų infrastruktūrą, įskaitant vandens ir sanitarijos projektus; ragina diegti ankstyvojo perspėjimo sistemas ir vykdyti su vandeniu susijusios rizikos planavimą, kad būtų išvengta negrįžtamų nuostolių; pabrėžia nuotekų valymo svarbą gyventojų ir bendruomenių sveikatai; be to, pabrėžia, kad nuotekos yra labai svarbus duomenų šaltinis, nes suteikia galimybę stebėti pagrindinius pandemijų plitimo rodiklius; pabrėžia didelę stebėsenos ir duomenų rinkimo svarbą, kai šios veiklos organizuojamos praktiškai ir tikroviškai;

16. primena, kad sprendimai, parengti dalyvaujant vietos bendruomenėms ir grindžiami jų žiniomis, bus veiksmingiausi siekiant socialinio ir bendruomenės atsparumo su vandeniu susijusiems sukrėtimams; pabrėžia, kad svarbu remti vietos bendruomenių, valdžios institucijų ir komunalinių paslaugų įmonių gebėjimų stiprinimą, visų pirma nestabiliomis ir vystymosi sąlygomis, be kita ko, skatinant sprendimus, kurie būtų pritaikyti prie vietos aplinkybių ir palaikomi vietos sąlygomis, ir nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje; ragina teikti tikslinę paramą moterims, vaikams ir pažeidžiamiausioms bendruomenėms prieigos prie vandens ir sanitarijos paslaugų srityje;

17. ragina palaipsniui atsisakyti amžinųjų cheminių medžiagų (PFAS), pradedant nuo vartojimo prekių, nes šios medžiagos susijusios su žalingu poveikiu žmonių sveikatai ir aplinkai, remiantis moksliniais įrodymais, ir leisti jas naudoti tais atvejais, kai nėra saugių alternatyvų; pabrėžia, kad reikia didinti investicijas ir paspartinti lygiaverčių ir saugių alternatyvų mokslinius tyrimus ir plėtrą;

18. ragina ES imtis vadovaujamojo vaidmens vandens diplomatijos srityje ir remti tarpvalstybinį bendradarbiavimą vandens srityje, visų pirma pasitelkiant integruotą vandens išteklių valdymą, kad būtų

išnaudotas jos pasaulinis darnaus vystymosi, žmogaus teisių, atsparumo klimato kaitai, apsirūpinimo maistu saugumo, biologinės įvairovės apsaugos, konfliktų prevencijos, tvarios taikos kūrimo ir lyčių lygybės potencialas, be kita ko visapusiškai integruojant atsparias klimato kaitos poveikiui vandens ir sanitarijos priemones ir infrastruktūrą į ES klimato darbotvarkę; ragina ES integruoti tarpvalstybinį vandens išteklių valdymą ir apsirūpinimo vandeniu saugumą į ES vystomąjį bendradarbiavimą ir humanitarinę veiklą; taip pat ragina ES užtikrinti, kad ES remiamos tarpvalstybinės iniciatyvos dėl vandens, įskaitant pagal strategiją „Global Gateway“ finansuojamus infrastruktūros projektus, atitiktų žmonių, įskaitant skurstančiuosius, ir pažeidžiamų bei marginalizuotų grupių poreikius; ragina į vandens išteklių valdymą įtraukti moteris, jaunimą ir čiabuvių bendruomenes; rekomenduoja stiprinti daugiašalį bendradarbiavimą vandens srityje, be kita ko, ratifikuojant JT tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvenciją ir JT konvenciją dėl tarpvalstybinių vandentakių naudojimo kitiems nei navigaciniams tikslams teisės;

19. ragina ES ir jos valstybes nares integruoti vandens politikos tikslų įgyvendinimą į kitas atitinkamas politikos sritis, siekiant užtikrinti politikos suderinamumą įvairiose srityse, įskaitant žemės ūkio, prekybos ir aplinkos politiką, taip pat į savo išorės politiką, laikantis politikos suderinamumo principo tarptautinio vystymosi srityje;

20. palankiai vertina Komisijos pirmąją hidrologinio atsparumo strategiją, kuria įsipareigojama remti prieigą prie švaraus geriamojo vandens ir sanitarijos bent 70 mln. žmonių; ragina ES ir jos valstybes nares dėti daugiau pastangų šioje srityje ir panaikinti atotrūkį, kad būtų pasiekti 6-ojo DVT tikslai, veiksmingai ir visapusiškai įgyvendinant šią strategiją;

21. ragina valstybes nares užtikrinti geresnį savo hidrologinio atsparumo programų koordinavimą daugiausia dėmesio skiriant klimato kaitai atsparioms vandens ir sanitarijos paslaugoms bei infrastruktūrai; ragina ES įgyvendinant Europos komandos iniciatyvas remti gebėjimų stiprinimą, institucijų stiprinimą ir integruoto vandens išteklių valdymo požiūrį šalyse partnerėse, siekiant pagerinti vandens ir sanitarijos paslaugų planavimą, valdymą ir priežiūrą, be kita ko, pasitelkiant partnerystes su vietos valdžios institucijomis, viešųjų paslaugų teikėjais ir pilietine visuomene; ragina laikytis labai plataus užmojo požiūrio į pasaulinio vandens išteklių valdymo stiprinimą ir šiuo atžvilgiu dalyvauti daugiašaliuose forumuose, pvz., G 7 aukščiausiojo lygio susitikimuose, G 20 aukščiausiojo lygio susitikimuose, Baku dialoge vandens klausimais siekiant klimato srities veiksmų ir JT konferencijoje dėl vandens;

22. reiškia susirūpinimą dėl nepakankamos pažangos tausaus vandenynų, jūrų ir jūrų išteklių naudojimo srityje; ragina ES ir valstybes nares remtis 2025 m. JT konferencijoje dėl vandenynų

prisiimtais įsipareigojimais skubiai apsaugoti vandenynus ir padidinti savo finansinį įnašą į jūrų ekosistemų apsaugą ir atkūrimą; reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio jūrų taršos lygio; ragina imtis griežtesnių priemonių ir paspartinti jų įgyvendinimą tam, kad būtų sustabdyta jūrų tarša tiek ES, tiek tarptautiniu lygmeniu; apgailestauja, kad nepavyko surengti pasaulinių derybų dėl pirmosios tarpvyriausybinės sutarties dėl plastiko; ragina 2026 m. pratęstų tarpvyriausybinių derybų metu priimti plataus užmojo privalomą pasaulinę sutartį dėl taršos plastiku;

7-asis DVT. Užtikrinti visiems prieigą prie įperkamos, patikimos, tvarios ir modernios elektros energijos

23. pabrėžia, kad galimybė visiems gauti švarios ir įperkamos energijos yra pagrindinė kompleksinė visos darbotvarkės iki 2030 m. priemonė; pabrėžia, kad 7-ojo DVT įgyvendinimas padės siekti daugelio kitų DVT, įskaitant susijusius su skurdo panaikinimu, gyvenimo lygiu ir socialiniu bei ekonominiu vystymusi, įtraukiu ir tvariu ekonomikos augimu, lyčių lygybe, klimato kaita, apsirūpinimo maistu saugumu, visuomenės sveikata, darniais miestais ir bendruomenėmis, švariu vandeniu ir sanitarija;

24. ragina ES toliau remti visuotinį perėjimą prie atsinaujinančiaisiais energijos ištekliais grindžiamos energetikos sistemos, kuri yra pagrindinis ekonomikos vystymosi, atsparumo ir ilgalaikio energetinio saugumo veiksnys; primena, kad siekiant 7-ojo DVT pagrindinis vaidmuo tenka atsinaujinančiųjų išteklių energijai;

25. pabrėžia, kad norint pasiekti 7-ąjį DVT reikia modernizuoto ir tarpusavyje sujungto Europos tinklo; pripažįsta Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio potencialą sudaryti sąlygas tarpvalstybiniam įperkamos energijos srautui;

26. pabrėžia, kad įperkama, tvari ir saugi energija atlieka lemiamą vaidmenį skatinant tvarų ekonomikos augimą, stiprinant ES pramoninę bazę ir išsaugant kokybiškas darbo vietas; pabrėžia, kad svarbu stiprinti ilgalaikį Europos energetikos sistemos atsparumą užtikrinant tvarias tiekimo grandines, skatinant inovacijas ir išlaikant konkurencingas, įperkamas ir sąžiningas energijos sąnaudas, taip sudarant sąlygas sukurti patikimą ir ateities iššūkiams parengtą energetikos sistemą piliečiams ir pramonei;

27. pabrėžia, kad reikia įvairinti energijos šaltinius, visų pirma skatinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą, taip pat poreikį skatinti energijos vartojimo efektyvumą, mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir spartinti tvarias ir atsakingas investicijas į švarias technologijas, kurios yra pagrindiniai elementai siekiant 7-ojo DVT; be to, ragina Komisiją ir valstybes nares toliau pirmauti atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimo srityje ir mažinti priklausomybę ES nepriklausančių šalių;

28. palankiai vertina tai, kad 7-asis DVT yra vienas iš tikslų, kurio siekiant iki šiol padaryta didžiausia pažanga, daugiausia dėl sparčios atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos plėtros; ragina Komisiją teikti pirmenybę namų ūkiams ir pramonei skirtų ekonomiškai efektyvių, energiją taupančių atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendimų diegimui kartu su šalimis partnerėmis, užtikrinant būtiną finansavimą šioje srityje ir visų pirma padedant pritraukti privatų finansavimą; visų pirma ragina plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių ir nepriklausomas energetikos sistemas nestabiliomis ir konfliktų paveiktomis sąlygomis, taikant konfliktams atžvalgų požiūrį, kad jos būtų naudingos priverstinai perkeltiems gyventojams ir priimančiosioms bendruomenėms, taip pat stiprintų atsparumą ir vietos ekonomikos vystymąsi ir žmogaus socialinę raidą;

29. pabrėžia, kad svarbu kuo greičiau laipsniškai atsisakyti iškastinio kuro, laikanti Paryžiaus susitarimo ir JAE konsensuso tikslų, ir laipsniškai panaikinti visas subsidijas iškastiniam kurui ir aplinkai žalingas subsidijas pagal ES 8-ąją aplinkosaugos veiksmų programą; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina 2026 m. balandžio 24–29 d. Santa Martoje (Kolumbija) surengtą pirmąją konferenciją dėl iškastinio kuro atsisakymo;

30. pabrėžia, kad svarbu skatinti ES investicijas į decentralizuotas, tvarias ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemas, įskaitant autonomines saulės energijos sistemas, mikrotinklus, nuo tinklų nepriklausomas sistemas ir bendruomenines iniciatyvas, siekiant sustiprinti pastangas panaikinti galimybių naudotis energija trūkumą, visų pirma šalyse partnerėse ir nestabiliomis sąlygomis, pripažįstant jo itin didelį poveikį švietimui, sveikatos priežiūrai ir apsaugai, visų pirma moterų ir vaikų;

31. pabrėžia, kad galimybių naudotis energija didinimas gali būti paspartintas plėtojant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes; pabrėžia, kad energetikos srities intervencinės priemonės ir projektai turėtų būti grindžiami konfliktams atžvalgia analize ir jais turėtų būti atsižvelgiama į vietos realijas bei poreikius, siekiant maksimaliai padidinti jų transformacinį poveikį, ypač nepakankamai aprūpintose ir nestabiliose situacijose; pabrėžia, kad pilietinės visuomenės organizacijos atlieka svarbų vaidmenį šioje srityje ir kad reikia prasmingai bendradarbiauti su vietos suinteresuotaisiais subjektais;

32. ragina Komisiją stiprinti ES investicijas, tiek pagal strategiją „Global Gateway“, tiek pagal siūlomą priemonę „Globali Europa“, užtikrinant vienodą naudą šalims partnerėms, visų pirma dalijantis žiniomis ir perduodant technologijas, mokant ir perkvalifikuojant vietos gyventojus, kuriant darbo vietas, mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro pramonės veikloje, kurioje sunku sumažinti išmetamų teršalų kiekį, ir suteikiant galimybę naudotis švaresnėmis judumo priemonėmis ir energija;

33. pabrėžia, kad reikia toliau plėtoti pasaulinį bendradarbiavimą ir tvarias vertės grandines siekiant užtikrinti, kad ypatingos svarbos žaliavos, kurių reikia pasauliniam energetiniam saugumui, taip pat skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai, būtų gaunamos laikantis teisėmis grindžiamo požiūrio; pabrėžia, kad taikant šį požiūrį reikia atsižvelgti į paklausos ir pasiūlos puses taip, kad būtų sušvelnintas socialinis poveikis, poveikis aplinkai ir ekonominis poveikis, poveikis žmogaus teisėms, pvz., dėl vaikų darbo, taip pat poveikis vietos bendruomenėms, ir būtų prisidėta prie kilmės šalių pramoninio ir socialinio bei ekonominio vystymosi, įskaitant jų vaidmenį visoje ypatingos svarbos žaliavų vertės grandinėje, ir užtikrintas prasmingas vietos bendruomenių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas procese; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad reikia remtis Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus grupės energetikos pertvarkai svarbiausių mineralų klausimais, kurios bendrapirmininkė yra ES, tikslais ir principais siekiant skatinti tvarią mineralų gamybą ir vietos vertės grandinių plėtrą;

34. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti visapusišką ir veiksmingą čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių dalyvavimą visoje ypatingos svarbos žaliavų vertės grandinėje, laikantis JT deklaracijos dėl čiabuvių tautų teisių;

35. pripažįsta, kad neužtikrinus tinkamo valdymo didėjanti ypatingos svarbos žaliavų paklausa kelia pavojų, kad sustiprės strateginė priklausomybė, padidės geopolitinis pažeidžiamumas ir įtampa bei padaugės žmogaus teisių pažeidimų, o tai prisidės prie aplinkos ir socialinių problemų; todėl pabrėžia, kad svarbu stiprinti konkurencingą ir atsparią žiedinę ekonomiką, visų pirma didinant efektyvų išteklių naudojimą, didinant perdirbimo pajėgumus ir skatinant inovacijas antrinių žaliavų srityje, siekiant sumažinti gamtos išteklių naudojimą ir priklausomybę nuo ypatingos svarbos žaliavų; tuo tikslu ragina imtis veiksmų siekiant aktyvesnio pasaulinio bendradarbiavimo tvaraus išteklių valdymo srityje;

36. pabrėžia, kad reikia didinti kovos su energijos nepritekliumi priemonių mastą, ypač nestabiliose ir su priverstine migracija susijusiose situacijose; pabrėžia, kad energijos nepriteklius daro poveikį gyvenimo lygiui ir kenkia pragyvenimo šaltiniams ir žmonių sveikatai, daro poveikį esminių paslaugų teikimui ir dėl jo pažeidžiamoms grupėms, visų pirma moterims ir vaikams, reikia taikyti specialias priemones, įskaitant socialinius energijos tarifus ir subsidijas;

37. pabrėžia, kad energijos nepriteklius nestabiliose ir su priverstine migracija susijusiose aplinkose kenkia pragyvenimo šaltiniams, esminių paslaugų teikimui, žmogaus socialinei raidai ir socialiniam stabilumui, darydamas ypač didelį poveikį pažeidžiamoms grupėms;

9-asis DVT. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti įtraukią ir darnią industrializaciją ir inovacijas

38. palankiai vertina bendrą pažangą, padarytą siekiant 9-ojo DVT, visų pirma didelę pažangą infrastruktūros plėtros, įtraukaus ir tvaraus pramonės augimo ir inovacijų srityse; tačiau pažymi, kad šalyse ir regionuose pažanga vyksta netolygiai; mano, kad reikia imtis tikslingų veiksmų, kad būtų galima panaikinti šią atskirtį ir užtikrinti vienodą pažangą įgyvendinant 9-ąjį DVT;

39. pabrėžia strateginę saugios, tvarios ir atsparios infrastruktūros, įskaitant skaitmeninę, transporto ir energetikos bei vandens infrastruktūrą, svarbą siekiant remti ekonominį vystymąsi, gerinti junglumą, klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, taip pat gerinti žmogaus socialinę raidą, ypač kaimo vietovės ir periferiniuose regionuose; ragina laikytis holistinio požiūrio, kad atsparumas klimato kaitai būtų integruotas į kiekvieną infrastruktūros gyvavimo ciklo etapą;

40. pabrėžia, kad reikia panaikinti infrastruktūros ir socialinės bei ekonominės nelygybės atotrūkį, be kita ko, susijusį su skaitmeniniu prieinamumu ir energijos nepritekliumi; primygtinai tvirtina, kad įgyvendinant infrastruktūros ir ryšių projektus turi būti prisidedama prie vietos vertės kūrimo ir laikomasi visuotinio prieinamumo principų, siekiant užtikrinti, kad infrastruktūros projektais nebūtų sukurta naujų kliūčių ir kad būtų skatinama visapusiškai įtraukti pažeidžiamiausias grupes; pabrėžia, kad reikia užtikrinti į lyčių lygybę orientuotus požiūrius į skaitmenines investicijas, kad būtų panaikintas lyčių skaitmeninis atotrūkis, nes nuolatinės kliūtys riboja moterų ir mergaičių galimybes gauti naudos iš besiformuojančių technologijų;

41. pabrėžia, kad reikia skatinti tvarius sprendimus, kuriais būtų mažinamas visų sektorių įmonių aplinkosauginis pėdsakas, pvz., atsakingą išteklių vartojimą, efektyvų išteklių naudojimą ir aktyvesnius veiksmus siekiant kurti žiedinę ekonomiką; primena principo „teršėjas moka“ svarbą;

42. pabrėžia, kad skatinant konkurencingumą, inovacijas ir investicijas, įtrauki ir darni industrializacija Darbotvarkės iki 2030 m. tikslais ir vėliau turi būti suderinta su poveikio klimatui neutralumo, aplinkos ir biologinės įvairovės apsaugos ir teisingos pertvarkos nė vieno nepaliekant nuošalyje tikslais; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia toliau investuoti, kad būtų pasiektas 9-asis DVT, visų pirma pasitelkiant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes ir kitas rizikos mažinimo priemones, įskaitant strategiją „Global Gateway“, taip pat kitas Europos plėtros finansų įstaigas; ragina didinti viešąsias investicijas į žaliąją, skaitmeninę ir socialinę infrastruktūrą, įskaitant viešąjį transportą, energetikos tinklus ir skaitmeninį junglumą, pasinaudojant pažanga visuose regionuose, visų pirma mažiausiai

išsivysčiusiose šalyse; taip pat ragina ES toliau telkti privatųjį kapitalą, kad investicijos taptų patrauklios privatiems investuotojams; pabrėžia, kad tam, jog tokios investicijos būtų abipusiškai naudingos, jomis turėtų būti remiamas vietos pridėtinės vertės kūrimas, geras valdymas, fiskalinė nauda ir aukšti aplinkos apsaugos standartai;

43. pabrėžia inovacijų, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros vaidmenį didinant našumą, konkurencingumą ir tvarumą, be kita ko, tvarių technologijų mokslinių tyrimų, plėtros ir diegimo srityje; ragina stiprinti paramą verslumui, profesiniam rengimui ir mokymui bei įgūdžių ugdymui, nes tai yra pagrindiniai veiksniai, skatinantys inovacijas, našumą ir įtraukų pramonės augimą, ypač mažų pajamų šalyse;

44. ragina stiprinti ES ir šalių partnerių bendradarbiavimą technologijų perdavimo, mokslinių tyrimų partnerysčių ir inovacijų ekosistemų srityje, skatinant bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje ir sudarant sąlygas mažiausiai išsivysčiusioms ir mažų pajamų šalims kilti pasaulinės vertės grandinėse;

11-asis DVT. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs

45. atkreipia dėmesį į riziką, susijusią su sparčia urbanizacija, kartu su klimato kaita, tarša ir biologinės įvairovės nykimu; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad planuojant miestus reikia integruoti prisitaikymo prie klimato kaitos ir biologinės įvairovės priemones ir stiprinti miestų atsparumo priemones, be kita ko, skatinant efektyviai energiją vartojančius ir klimato kaitos poveikiui atsparius būstus, plečiant žaliąsias zonas ekosistemoms atkurti, stiprinant pasirengimą nelaimėms, jų prevenciją ir reagavimą į jas, taip pat gerinant vandens išteklių valdymą ir apsaugą nuo potvynių; be to, pabrėžia, kad svarbu užtikrinti veiksmingą žemės naudojimą ir apriboti neigiamą miestų driekos poveikį, siekiant apsaugoti ekosistemas ir užtikrinti tvarią miestų plėtra;

46. pabrėžia, kad norint pasiekti 11-ąjį DVT, ypatingą dėmesį reikia skirti kovai su nelygybe miestų vietovėse; be to, pabrėžia, kad klimato kaita, be kita ko, miestuose, daro neproporcingą poveikį moterims ir mergaitėms, ypač esančioms nestabilioje ar pažeidžiamoje aplinkoje; ragina vyriausybes ir vietos valdžios institucijas užtikrinti, kad investicijos būtų paskirstytos teisingai, sprendžiant marginalizacijos problemą, visų pirma srityse, kuriose šiuo metu nuolat trūksta prieinamo ir įperkamo transporto, viešųjų paslaugų, vietos ir tvarių maisto tiekimo grandinių ir būsto, kartu ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamoms ir nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančioms grupėms;

47. apgailestauja, kad didelei daliai miestų gyventojų vis dar trūksta galimybių naudotis įperkamomis, veiksmingomis ir tvariomis transporto sistemomis; pažymi, kad viešojo transporto ir tausojamojo judumo infrastruktūros prieinamumo, galimybių jais naudotis ir naudojimo didinimas, taip pat kiti novatoriško ir netaršaus judumo sprendimai yra labai svarbi oro taršos mažinimo priemonė; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti tinkamą infrastruktūrą ir paslaugas riboto judumo asmenims, įskaitant asmenis su negalia;

48. pabrėžia, kad reikia skubiai toliau tobulinti ir įgyvendinti atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemas, laikantis atliekų hierarchijos principų, be kita ko, kai tinkama, naudojant skaitmenines technologijas ir dirbtinį intelektą ir investuojant į pakartotinio naudojimo ir perdirbimo sistemas bei atliekų kiekio mažinimą; pabrėžia būsimo žiedinės ekonomikos akto vaidmenį atskleidžiant žiedinės ekonomikos vertę; ragina imtis priemonių, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos tikrai ES antrinių žaliavų rinkai;

49. primena, kad būtina skubiai įgyvendinti energetikos ir klimato politikos sprendimus vietos ir savivaldybių lygmeniu, be kita ko, taikant gamtos procesais pagrįstus sprendimus, taip siekiant spręsti su klimato kaita susijusių padarinių problemą, įskaitant su ekstremaliu karščiu susijusias problemas;

50. primena, kad reikia imtis veiksmų būsto modernizavimo, įperkamumo ir tvarumo srityje, plečiant efektyviai energiją vartojančių ir klimato kaitos poveikiui atsparių būsto modelių ir statybos strategijų naudojimą; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu svarbu didinti investicijas, kurios gali apimti privačiąsias investicijas ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, ir ragina ES remti miestus pritraukiant kapitalą taikant novatoriškas finansavimo priemones;

51. pripažįsta, kad teisė gyventi taikiai, saugiai ir oriai yra viena pagrindinių žmogaus teisių, ir pažymi, kad būsto įperkamumo krizė daro poveikį iki trijų milijardų žmonių visame pasaulyje; pabrėžia, kad iki 2030 m. reikia užtikrinti visiems galimybę gauti deramą, tinkamą, saugų, prieinamą, tvarų, efektyviai energiją vartojantį ir įperkamą būstą ir naudotis pagrindinėmis paslaugomis, be kita ko, skatinant viešojo būsto politikos priemones; ragina ES remti šalis partneres joms plėtojant socialinio būsto politiką;

52. skatina glaudesnį miestų, įmonių, mokslinių tyrimų institucijų ir pilietinės visuomenės bendradarbiavimą, kad būtų skatinamos inovacijos, dalijamasi geriausia patirtimi ir būtų plėtojami sėkmingi urbanistiniai sprendimai, be kita ko, pasitelkiant Europos ir šalių partnerių miestų partnerystes, ES platformas ir keitimosi žiniomis iniciatyvas;

17-asis DVT. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę

53. ragina ES toliau propaguoti daugiašališkumą, tarptautinę taisyklėmis grindžiamą tvarką ir paramą JT sistemai, tapti pasauline lydere įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m. ir užpildyti kitų paliktas spragas kuriant naujus aljansus ir stiprinant esančius, taip pat bendradarbiaujant su pasaulio partneriais, kad būtų telkiamas finansavimas; pabrėžia, kad reikia stiprinti tarptautines sutartis ir susitarimus, pvz., Paryžiaus susitarimą, Biologinės įvairovės konvenciją ir regionines išsaugojimo iniciatyvas;

54. pakartoja, kad yra visapusiškai įsipareigojęs propaguoti ilgalaikę daugiašališkumo naudą, ir pabrėžia, kad modernizuota daugiašalė sistema yra nepaprastai svarbi reglamentuojant prekybą; primena, kad ES remia PPO įgaliojimus ir vykstančias derybas dėl JT verslo žmogaus teisių sutarties;

55. reiškia susirūpinimą dėl maždaug 4 trln. JAV dolerių metinio investicijų į finansavimą, kurio reikia DVT pasiekti, atotrūkio, kurį dar labiau didina mažėjantis OPV lygis; primygtinai ragina ES ir valstybes nares siekti užtikrinti, kad būtų skiriamas pakankamas finansavimas siekiant įvykdyti įsipareigojimą 0,7 proc. BNP skirti OPV ir 0,2 proc. BNP skirti OPV mažiausiai išsivysčiusioms šalims;

56. primygtinai ragina išnagrinėti galimybes pritraukti privatųjį finansavimą, be kita ko, pasitelkiant kapitalo rinkų sąjungą; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina JT vystymosi programos DVT investuotojų platformą, kuri leidžia privačioms įmonėms nustatyti investicijų galimybių sritis, siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi, ir skatina tolesnes investicijas, be kita ko, pasitelkiant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, siekiant padėti užpildyti DVT finansavimo spragą, laikantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Paramos vystymuisi komiteto kriterijų; taip pat ragina kovoti su neteisėtais finansiniais srautais, mokesčių vengimu ir slėpimu;

57. reiškia didelį susirūpinimą dėl besivystančių šalių, visų pirma mažų pajamų šalių ir mažiausiai išsivysčiusių šalių, skolos krizės perspektyvų ir ragina mažinti paveiktų šalių skolos naštą ir restruktūrizuoti skolą, visų pirma atsižvelgiant į JT prekybos ir plėtros konferencijos principus dėl atsakingo valstybės skolinimo ir skolinimosi skatinimo ir EBPO skolos tvarumo principus, taip pat į išteklių suverenumą; pabrėžia, kad reikia veiksmingai ir atsakingai naudoti turimus išteklius; pripažįsta dotacijomis grindžiamo ir labai lengvatinio finansavimo bei įsiskolinimo nesukeliančių priemonių svarbą paveiktoms šalims; pabrėžia pasaulinės finansų struktūros ribotumą ir nepakankamą tarptautinę paramą šiuo požiūriu; pabrėžia, kad šioms šalims skubiai reikia daugiau finansinių išteklių ir fiskalinės erdvės, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos daug didesnėms investicijoms į DVT; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į vykstančias derybas dėl JT tarptautinio bendradarbiavimo mokesčių srityje pagrindų konvencijos sukūrimo ir įgyvendinimo;

58. pabrėžia, kad veiksmingos pasaulinės partnerystės turėtų būti grindžiamos abipusius bendradarbiavimu ir padėti siekti bendrų partnerių tikslų; pabrėžia skaidrumo, gero valdymo ir išmatuojamo poveikio svarbą visoms vystomojo bendradarbiavimo pastangoms;

59. pabrėžia ES strategijos „Global Gateway“, kaip pagrindinės priemonės, skirtos tvarioms partnerystėms stiprinti ir aukštos kokybės infrastruktūrai kurti, svarbą ir potencialą, kartu puoselėjant tarptautinius standartus ir ilgalaikį ekonominį bei socialinį vystymąsi šalyse partnerėse;

60. ragina glaudžiau bendradarbiauti su šalimis partnerėmis, tarptautinėmis finansų institucijomis, regioniniais plėtros bankais ir vietos suinteresuotaisiais subjektais, siekiant koordinuoti plėtros pastangas, vengti veiklos dubliavimo ir kuo labiau padidinti poveikį, remiant Darbotvarkę iki 2030 m., visų pirma nestabilioje, konfliktų ir priverstinės migracijos paveiktoje aplinkoje; pabrėžia, kad vystomojo bendradarbiavimo programose turėtų būti numatyti aiškūs poveikio vertinimo mechanizmai ir dalyvaujamoji stebėsena, įtraukiant vietos suinteresuotuosius subjektus;

Perspektyvos

61. pakartoja, kad DVT yra vienintelis visuotinai sutartas ir išsamus tikslų rinkinys, kuriuo sprendžiami pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduria tiek išsivysčiusios, tiek besivystančios šalys, ir šiuo metu yra geriausia turima priemonė pagrindinėms jų priežastims šalinti; dar kartą patvirtina, kad mažiausiai išsivysčiusios ir mažų pajamų šalys, kaip labiausiai pažeidžiama šalių grupė, turi gauti didesnę paramą, kad pasiektų DVT; ragina ES toliau aktyviai dalyvauti ir stiprinti savo vaidmenį 2026 m. Aukšto lygio politinio forumo svarstymuose, kad būtų sudarytos sąlygos imtis spartesnių veiksmų, atsižvelgiant į Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo terminą, ir skatinti į ateitį orientuotą pasaulinio darnaus vystymosi darbotvarkę laikotarpiui po 2030 m.;

62. ragina ES ir valstybes nares parengti įgyvendinimo planus, kuriuose būtų numatyti konkretūs DVT įgyvendinimo terminai ir nustatyti plataus užmojo tikslai laikotarpiui po 2030 m.; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją rodyti pavyzdį ir parengti išsamią strategiją bei struktūriškai suderintą DVT įgyvendinimo planą; palankiai vertina pirmąją 2023 m. atliktą savanorišką ES DVT įgyvendinimo peržiūrą ir mano, kad tokios peržiūros turėtų būti vykdomos reguliariai;

63. atkreipia dėmesį į tai, kad DVT taip pat suteikia ekonominę galimybę kurti tikrą gerovę ir tvarią bei įtraukią ekonomiką, skatinančią konkurencingumą, inovacijas ir atsparumą, o tai suteikia žmonėms galimybę gyventi oriai, kartu visapusiškai paisant planetos išgalių ribų, įskaitant biologinę įvairovę ir aplinką, naudojant naujas technologijas ir kuriant naujus ekonomikos sektorius ir darbo vietas;

pabrėžia, kad pereinant prie tvarios ir atsparios ekonomikos visame pasaulyje turi būti skatinamas deramas darbas, socialinė apsauga ir tvirtos darbuotojų teisės;

64. pabrėžia, kad būtinybės užtikrinti politikos suderinamumą vystymosi labui pagal SESV 208 straipsnį tikslas – integruoti ekonominius, socialinius ir aplinkos darnaus vystymosi aspektus visais politikos formavimo ciklo etapais, siekiant skatinti politikos sričių sąveiką, nustatant ir suderinant galimus kompromisus bei sprendžiant tarptautinio šalutinio ES politikos poveikio problemą;

65. pabrėžia, kad nepriklausoma ir tinkamai finansuojama pilietinė visuomenė, taip pat vietos valdžios institucijos ir bendruomenės, yra pagrindinės partnerės įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m.; pabrėžia, kad reikia sukurti ir apsaugoti pilietinę erdvę ir užtikrinti, kad pilietinės visuomenės organizacijos, įskaitant vietos nevyriausybines organizacijas, prasmingai dalyvautų siekiant DVT ir gautų pakankamą ilgalaikį ir lankstų finansavimą, visų pirma šalyse, kuriose pilietinė erdvė mažėja;

66. primena, kad moterys ir vaikai, visų pirma mergaitės, patiria neproporcingą ekonomikos krizių, nepakankamų galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, klimato kaitos, smurto dėl lyties ir konfliktų poveikį ir kad tebesitęsianti nelygybė ir toliau jiems trukdo visapusiškai dalyvauti visuomenėje; pabrėžia, kad reikia tinkamo ir lankstaus finansavimo, be kita ko, vietos ir moterų teisių organizacijoms, kurių daugelis susiduria su dideliais finansiniais apribojimais;

67. pabrėžia, kad tvarus ir įtraukus ekonomikos augimas pagal planetos išgales, konkurencingumas ir inovacijos bei stiprus privatusis sektorius yra būtini darnaus vystymosi ir visuomenės gerovės veiksniai, ir pabrėžia, kad skaitmenizacija, dirbtinis intelektas ir švarios technologijos gali padėties pasiekti pasaulinius tvarumo tikslus, todėl turėtų atlikti tam tikrą vaidmenį įgyvendinant ES vystymosi viziją; ragina ES pasinaudoti savo įtaka pažangai įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m. daryti, kad būtų apčiuopiamai pagerintas gyvenimo lygis, sumažintas skurdas ir suteikta daugiau galimybių ateities kartoms, be kita ko, stiprinant atsparumą ir inovacijas;

68. ragina per 2024 m. aukščiausiojo lygio susitikimą dėl ateities, Pakte dėl ateities ir 2025 m. Sevilijoje vykusią 4-ąją Tarptautinę vystymosi finansavimo konferenciją prisiimtus įsipareigojimus paversti konkrečiais veiksmais ir padidinti investicijas, kad būtų panaikintas darnaus vystymosi finansavimo deficitas; pabrėžia, kad kiekviena pasaulinė vystymosi programa laikotarpiui po 2030 m. turi būti realistiška, išmatuojamos vertės ir orientuota į rezultatus;

69. pabrėžia daugiašalių susitarimų, visų pirma aplinkos susitarimų, kaip veiksmingų tarptautinio bendradarbiavimo skatinimo ir DVT įgyvendinimo sistemų, svarbą ir ragina ES toliau stiprinti jų įgyvendinimą ir poveikį;

70. ragina, kad 2028–2034 m. laikotarpio ES daugiametė finansinė programa visiškai atitiktų Darbotvarkę iki 2030 m. ir prisidėtų prie DVT įgyvendinimo; pabrėžia, kad ES įsipareigojimas siekti DVT turėtų būti remiamas plataus užmojo finansiniais įsipareigojimais 2028–2034 m. daugiametėje finansinėje programoje; ragina ES ir jos valstybes nares teikti papildomą finansavimą klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, taip pat nuostolių ir žalos šalinimui, laikantis Jungtinių Tautų bendrosios klimato konvencijos 29-ojoje šalių konferencijoje (COP 29) sutartų veiksmų gairių „Nuo Baku iki Belemo“;

°

° °

71. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.